

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZALLÁS:

Széchenyi-téren, a hidkaputól kimenet balra
a 26. szám alatti ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt.
Ara évnegyedre 3 fl. o. é. Hirdetési ár: négyhétes sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 krajczár o. ért. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kesseltetik.
A nyilatkozati cikkek sora után 25 kr. előleges beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középuteza, STEIN J. könyvkereskedése.

Az oláh miveltség iránya.

A miveltség azon fattyu csillama, mely nyugaton oly sokat vezetett a nyugatosság, és vallástalanság tév útjára, nálunk kevésbé terjedett. Könnyebb nálunk az igazi fény vezérlete alatt terjesztetni a miveltséget.

GÁL János (K. Közl. jan. 14.)

(X) Minden nemzetnek két alaptörvénye van, egyik szellemi, másik az anyagi; ez a nemzeti munka és erő, amaz ész és lélek képessége alapul.

Erdély népei különbözőféle kifejlési fokozatban állanak; mint nép, legfejlettebb a szász, mint nemzet legfejlettebb a magyar. Az oláh-ság a fejlettség legalsó fokozatában áll, mi hosszú szolgátsága természetesen magyaráz meg. De e népnek dallamos és könnyen eltanulható nyelve, kedves zenéje, mely a pástorok méla lilinkóin annyiszor bájolt minket, népköltésze, melynek egy nagy részét a magyar nemesség szerette, s melyben még korunkban is egy képességszerű magyar gróf kitértette magát, összhangzó a mi népzelmekkel. Magát zenének is csak némi subtilitások különböztetik meg, és temérdek sok oláh dal van fölött a hátszeg-vidékek, melyekben a magyar zene sajátos rendszerére akadunk.

Vizsgáljuk, s tapasztalni fogjuk, hogy a miveltség az oláh nép kebelében nem jelentkezett, az a magyar miveltséget vette volt irányul. Ez volt e nemzetiség fejlődésének összfontosított útja, a mi természetesen, mert részint egy haza, s ebben a két faj, mint ur és szolga közti familiaris helyzet, részint egy ős királyság viszonyai szolgáltak kapocsul, és ezen részint közvetlenül, részint (az Al-Dunát illetően) protectionalis összeköttetésnél fogva a népeknek azon miveltségi irányában kellett haladni, melyen haladt a magyar, mint vezér nemzet. A magyar családok háztartása, életmódja e nemzet constitutionalis viszonyai hathatnak csakis irányzóul a többi népekre, s még a szász sem tudta háztartását s közérzését eredeti sajátosságában teljesen megtartani, habár az „unus sit populus” eszméje, s területére a magyar elem beférhetetlensége, s ezen felül a germanoknak már négyszázados küzdelme a magyar nemzet meghódítására, a szászoktól elkülönítette azon fennsőbb barátságos érzéstől, melylyel egy közös haza fiai az egyetértőleg szeretett közhaza fogalmában egyesülnek, s melynek felfogását Magyarhon Szepességének német népeességében annyira felismerhetni.

Mindenen tud vagyunk most, s ez eszméket el lehet mondani a nélkül, hogy célzásokkal vádoltathatnánk. Szabad a szó, melynek igazsága már a történeté.

Visszatérve az oláhokra, úgy hiszem, nem sérthetők azon állítással, hogy ezt a miveltség alsófokán lenni állított; s hogy miveltsége a magyaré után indult, azt nemcsak a magyarhoni oláhságnál igazolhatni, kiknek intelligenciájában sokszor éppen nem lehet megismerni, hogy nem született magyar; de Erdélyben is az oláh nép képzetesebb fiai, nemcsak hogy nemzeti nyelvünket oly tisztán beszélik, mint mi, s ős törvényeinket ismerik; de háztartásuk annyira magyar, fogalmuk a gazdaságról, a vendégszeretetről stb. annyira a magyar gondolkodás niveauján áll, hogy csak most, midőn már a miveltébb oláh is igénybe kezdte venni nemzeti nyelvét, s csakis e nyelv gyakoribb használata által lehet őt a magyartól megkülönböztetni.

Soha sem feledem el egy aradmegyei lelkes oláh pappali találkozását; nemcsak azért, hogy erdélyi neje engem a hosszúra

vágott s édesen készített pesti zöld paszulytól eszmörög után, erdélyi szabása jó borézetes, s kolbászszal kiezfírázott zöld paszulylyal traktált meg; de azért, mert egy kedves vitakozásunk jut róla mindig eszembe.

Elaléltat betegségtől egy lelkes fiatal ember vett védelmébe, átadtam neki tárczám, hogy gondoskodnék rólam. És ő gondomat viselte, s beszámolta utolsó filléremet, míg gyógyszerre s szükségeimre költött, míg kórágymat virasztotta.

Az ifjú lelkes volt, s oly hévvel énekelte Petőfi népdalait. Barátom volt ő, mivel és jó érzést. Áldja meg Isten azon sok jóért, mit érettem tett.

Együtt vettünk egy napi szállást az oláh lelkesnél, hol barátom a lelkeszszel hevesen vitaták, hogy a magyarnak kényszerítőleg be kell vinni a magyar nyelvet az oláh iskolákba.

Önön nem bámulok, szólék barátomhoz, ön magyar, s mint nemzete iránt elfogult, tulajdonat; de a lelkes uron okom van csodálkozni.

— Mint erdélyinek, jegyzé meg a lelkes mosolyogva.

— Csalatkozik ön, szolt közbe hozzám barátom, én születésemre oláh vagyok, a váradi unitus kántor fia. Négy héti együtt utazásunk s lakásunk alatt nem volt arról szó köztünk az igaz, de én oláh vagyok; és éppen nemzetem érdekében látom szükségesnek, hogy egész népünk bírja a magyar nyelvet, nemcsak azért, hogy a magyarral az élet napi szükségéi, s közhaza köti össze; de azért is, mert nyelvünk s miveltségünk még nincs önállóságra fejlődve; a magyar miveltség messze túlhaladt minket; s azon nyelven legkönnyebben lehet elsajátítani a tudományt, melyet az életben ajakról ajakra át tanulhatunk, míg a könyvből tanult nyelveken kétszeres fáradsággal haladhatni a tanulmányokban.

En vitattam, hogy egy nemzetnek sincs joga saját nyelvét a másikkal képebbnek nyilatkoztatni, s azt a másikkal miveltségi nyelvén erőszakolni, minden népnek nyelve elég saját miveltségi szükségleteihez, mely ennek emelkedésével önként fejlik tovább, mire a lelkes következőleg vélekedett:

„Az oláh elem két után halad: Az al-dunai tartományok olygarchái a frankokat utánozzák, s annak erkölceiket, fénytűzésüket majmolva, míg azon nemzet miveltségének fényoldalát már helyzetileg s intézkedéssel messze állanak; ők az oláhot egy bastard néppé teszik. Ellenben a magyarok közt lakó oláhok intelligenciája a magyarok közt, iskoláikban képi magát, egy oly nemzet után, mely még nem tulmivelt, melynek kebelében még az eredeti tiszta erkölcs meg van őltalmazva; és nem boldogabb e a magyarok közt lakó oláh, mint a bojár uralom alatt, mely földsztrákban lakik, s a legnyomorubb életmódot bírja Európa népei közt? Látjuk tehát, hogy a mi értelmiségünk elfogadta a magyar miveltséget, a népre pedig a miveltődet is kényszeríteni kell, s a kényszerítés jogosult oly irányban, a mely irányt valamely nép intelligenciája általánosan bevallott és elfogadott, csak hogy részről ezen kényszerítés egészen megfordítva tenné, mint a hogy általában szokták. En, ha törvényhozás volna, kimondanám, hogy mostantól tíz évig, vagy huszig magyar nyelven tanítsanak minden oláh iskolákban, s a kitűzött idő elteltével kezdődjék az oláh nyelvi tanítás; a mi alatt egy generatio azon miveltségi állásra jut, hogy az anyanyelv idomításával helyesen banni tudjon.” stb.

Az eröltetés eszméjét ugyan soha sem párt-

oltam; de abban kezet fogtam, hogy az oláh miveltség csakugyan a magyaré után indult, és hogy legbiztosabban csakis az után fejtheti ki magát.

Enyit akartam elmondani az oláh elem szellemi fejlődése körül, nem magam teremtettem az alapeszmét, csak aláírtam azt, a mit illetékes ajakról hallottam egykoron.

A piaci templom környezete ügyében.

Azon időpont, melyben Kolozsvár disze, a nagypiac, attól a mi ugyszóva egyedül ékteleníti, a templom környezetétől megtisztulandó, gyorsan közeledik. Hogy a tisztelet parancsoló, az ajtára gerjesztő gót-egyház egyik oldalát nem sokára teljes szépségében láttathassa, erre az első, s tehát a legnehezebb lépés megessett.

A hidutezai Streicher-ház meg van vásárolva; a templom környezeti bizottság azt biratába vette, s árából tizenegyezer forintot is fizetett, s rövid időn átbocsáthani ezen első szerzeményt a tiszta rom. kath. eklézsiának, hogy kiválasztassék s kölcsönben rendelkezése alá bocsáttassék a templom környezetét képező épületekből annyi, mennyinek jövedelmét a kérdéses hidutezai ház jövedelme fedezi.

A végett, hogy ezen jövedelem lehetőleg emeltessek, a nagyon elhanyagolt ház jobb karba helyezése elutasíthatlan szükségesnek ismertetvén, jelenleg az ily munka eszközöltek; s a bér gyanánt beveendő mennyiség is a vásár bevégezhetéséhez kellő összeg gyarapítására fordítván, másfelől a jelenleg még kamatozó ötezer forint befizetése ellátván intézve, csak hamar megesshetik a kivétel, s meg fog kezdeni a templom környezetének megtisztítása, hadd bámúlja a szem azt a nagyságot, miről most inkább csak az építészett avatottjának van tiszta tudomása, míg a laikus csak homályos sejtetelemmel bír; de mindkettő mégis hön óhajta, hogy a gyönyörű épület teljes pompájában díszelgessen, s emelje értékét a helynek, mely a piaci négysszöglet képezi.

Midőn az idő elkövetkezend, hogy a környezet bár részbeni megbontása kezdetét veheti, bizonyosan mindazok, a kik a város szépségének, bármely okból nyújtott összegeikkel, a fenforogó cél előmozdítására szolgáló ezen áldozatot hozták, valódi nemes önelégültséget érezhetnek az adakozásbani részvételük felett, mert azon számos szükségesség közepette, mik Kolozsvár csinosodása érdekében elismervék, egy sincs, mely kivívott volna, mint a célba vett környezet eltakarítása. Bizonyosságunk lehet ez állítás mellett bármelyik idegen, a ki nagy városból jöve, megkérdezte.

Sajnálok, hogy a nyilatkozik az ilyen szép iránti érzéktelenségünk felett, azt híven, hogy nem bírjuk felfogni még annak nagyszerűségét sem, a mi szakadatlanul s oly régóta mutatkozik. Vagy a fölött, hogy, nem értjük az időt, melynek egyik jelszava a csinosodás!

Midőn azonban oly konok szeri polgártársunkra még nem találunk, a ki, habár egy s más érdekből, a környező épületek elbontását fájlatja is, annyit elvégre is be ne vallana, hogy az az épület, az a négyszáz éves gótmű, a hozzá nem illő házikóktól megtisztítva, csakugyan szebb, magasztosabb ne lenne, s hogy azon percében, a midőn mellette az utolsó otromba fal eldől, a kolozsvári piac minden localis elfogultság nélkül gyönyörűnek nevezhető, s midőn ilykép annak, hogy a kitűzött s ernyedetlen törekvés pontjára szolgáló cél el is érthessék, még legfőbb mulékony akadályai léteznek: mi biztosan reméljük, hogy rövididőn lesz és pedig kedves alkalmunk jelenthetni, hogy a cél valószínűsítésére tett komoly és ernyedetlen törekvéseinket siker koronázza; mindazon t. u. polgártársaink és hazánkfiak, kik a fogantatást alálraíráikkal gyámoltini sziveskedtek, ha nem is az aláírt összeg teljes befizetésével, hanem, bár valamely részlet beküldésével, úgyünknek újabb lendületet adni, mind pedig azon még számos a közjó előmozdítására mindig kész egyének, kik az érdeklét alálráshab eddig részt nem vettek ahoz járulni, biztosan remélhetőleg nem mu-

lasztván; mire a szépnak, csinosnak, ez örök-től fogva nemes czélnak érdekében minden illetékhöz tiszteletteljes felhívását, ez alkalommal is ismétli, Kolozsvárt május 16. 1864.

A piaci templom környezete megváltására munkáló bizottság.

Vélemény a papválasztásra.

Az erdélyi ev. ref. egyházi méltóságos főtanács újból kitérve a canon szellemébeni papválasztás szabályai módosítását, szerény véleményemet kívánom közölni, remélve, hogy a véleményekből az egyházra nézve az egyházi törvények szelleme szerint idősebb papválasztási szabály keletkezik. Azért az eddigi papválasztás hiányát mutatom fel, minthogy a jelenlévi „Kolozsvári Közlöny” 51. száma szerint a dézsi r. zsinatban felmerült: miért nem találta a mlt. főegyházi tanács kielégítőnek az eddigi papválasztást? azután a papválasztási szerény véleményemet közlöm.

Egyéb történetű visszaéléseket mellőzve, csak azt említem, hogy nem felel meg az egyház tökéletesedésének, mert azon elv szerint, hogy a kinek többet adnak, attól többet kérnek, a nagyobb jövedelmű egyházban az érdemesebb volna választandó papnak; de megesshetik, hogy a nagyobb jövedelmű egyházban, melyek oszlopai az ev. ref. státusnak, melyben tapasztalattal, tudománnyal, bölcseséggel s irodalmi művekkel gazdag lelkészek kellene az ige szövegeket tartani, hogy utmutatásul, például szolgálja a többi ifjú papoknak, az érdemtelenn vitetik papnak az érdemes mellőzésével. Így megesshetik, hogy a papnak kevés hivatása levén a tudományra, a nagy egyházban annak fénytörőny mellett egy gyenge mécs fog pislogni. A közép- és kisebb jövedelmű egyházakban a megcsaladosodván, családja fenntartásáért kénytelen gazdasághoz kezdeni, s így a tudományokbani előmenetelre nagyon kevés időt szentelhet. Így a visszaélések miatt a nagyobb jövedelmű egyházakbani megválasztás reménye nem ösztönözhető a papságot és iskolamestereket, az egyházban a tudományos élet paralysálódhatik, elhalhat. Nem mindenki pap oly szerencsés helyzetű, hogy a tudománynak s irodalomnak magas hivatása szerint élhetne. Máltán emelt gróf Mikó Imre ó exelja Bod Péternek remekül esztelt élettrajza által sirja felett példányképtel emléket, s ékesítette azt az egyszerű igénytelen falusi papnak tudományra, szolgálata hervadhatlan virágiból fűzött gazdagkoszorúval, mintegy mutatván, hogy az egyházban a tudomány szövegeinek kell világolni, hogy a tökéletesedés virágit nyiljanak, gyömlöcsözzenek s áldást árasztanak népre, hazára s ez emberi nemzetre.

Minthogy minden hivatalban az érdem méltányoltatik, s az irnokból nem lesz egyszerre törvénytesszéki elnök; minthogy az Isten is testi s lelki érettségben idővel nevel, a következő

Papválasztási szerény véleményem:

a) Az első jövedelmű egyházbani papi állomásra pályázzanak a közép jövedelmű egyházból papok vagy rendes tanárok.

b) A középjövedelmű papi állomásra pályázzanak a kisebb jövedelmű egyházbéli papok.

c) A kisebb jövedelmű papi állomásra pályázzanak a papjelöltek.

d) Minthogy az élet s egyház a tökéletesedés iskolája; álljon a pályázás a papnak a tudományokbani előhaladása megvizsgálásában, még pedig azon egyházban tartandó részleti zsinaton, hol a papi állomás megüresült az egyház képviselői előtt a templomban. Még a gyógytanból is legalább annyi ismerettel kellene a papnak bírni, hogy midőn beteghez hivatik vagy beteget látogat, a gyuladó betegségben a gyuladó szerek orvos érkeztig tiltsa el. A mint a részleti zsinat hivatalnokait megtudja érdem szerint választani, úgy a pályázók közül is az érdemest megismeri. A mint az iskolában az ifjú tudományos előhaladása méltányoltatik, a papi állomás is a tudományos előhaladás szerint betöltendő a canon szellemében. A kitérők közül meg a részleti zsinat jelenlétében választassék meg az egyház által a pap, hogy a történetű visszaéléseknek eleje véssék.

Még, ha egyetlen jövedelműek volna is az egyházak, akkor is a nagyobb népességűbe az érdemesebbet vélem választandónak. Ezen véleményem összhangzó a canon szel-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Scoala - BCU Cluj-Napoca.

ellenes Skutaritól pedig Kis-Ázsián, Persián, Afganisztánon keresztül Kelet-Indiának. Angolok vállalkoznának rá, s az egész vasút költségét 30 millió font sterlingre vetik.

— Drezdából folyó hó 8-dikáról írják, hogy már öt nap előtt honyt el gr. Rautzau a porosz követ, de minthogy birtelen halt meg s holttestem az enyészés legkisebb nyomai sem mutatkoznak, rokonai eltemetetésével mindaddig késlekednek, míg kétségkívül lesz, hogy a halál nem látszólagos.

— Több lapban említették, hogy Zólyomgyében Valaszkán M.-Márton lakos házában egyik ablakán egy tünemény mutatkozott, mely szűz Máriát Jézussal, mások szerint sz. Annát a boldogságos szízzel ábrázolja. A tünemény megvizsgálására kiküldött egyházi és politikai vegyes bizottság a helyszínén április 21-én megjelent, a tanuk és szakértők kihallgatása után úgy találta, hogy az észlelt kép sz. Annát ábrázolja, s ezen tünemény egyszerű oka az, hogy az ablaktáblának használt üvegen azelőtt ezen szent kép volt festve, s tökéletlenül letörölve. A vizsgálat ez eredmény után az üveg a templomból eltávolított.

— Különös mérgezési eset fordult elő a napokban Aradon. E hó 5-én reggel ugyanis egy selyembe öltözött fiatal szép nő ment az ottani egyik mézarszékre, s a busáruvótól bizonyos mennyiségű sertésbűt vásárolt. Mialatt a nő a húst mérte, az idegen kis kézitáskájából egy darab süteményt vett elő s evett belőle; azután elővett egy másik darabot, a legszívesebben kínálta meg a busvágó asszonyt. Miután a húst átvette, kivett egy forintos; de a busáruvónél nem levén apró pénz, az a szomszédba ment váltani. Midőn néhány perc múlva visszajött, már orrán száján habozott, képe faldagadt, s az idegen nő már elment. A szegény nő előtt rögtön feltűnő a süteményben levő baracklékvár kesernyős íze, csak néhány falatot evett abból, a fennmaradt darabkát egy mellette levő kutyának dobta, s azon néhány perc múlva a vesztettség jelei kezdtek mutatkozni s még ugyanazon órában felfordult. Az egészben legkülönösebb, hogy a mérgező nő teljesen ismeretlen, s eddig semmi nyoma.

— Szibériának északi részén a Jeges-tenger közelében ősi állatoknak nemesek csontvázai, hanem még egész élő műszereket bíró, s az özönvíz előtt élt, kevésbé megrongosolt s meglehetősen karban levő emlős, valamint a gyíkok osztályába tartozott óriási állatok testei is találhatók, s hasonlóak a nálunk is a földrétegekben itt-ott gyakran előforduló csontvázakhoz. Minden nyáron, midőn a nap hevétől a hó elolvad, ezen ősi állatoknak nagy számát lehet látni, melyeket a víz magával sodor az emelkedettebb helyekről le a Jeges-tengerbe, a nélkül, hogy az azon vidékek lakói tudományos szempontból észleleteket tennének ezen állattestekre felett, kivéve az elefántokat, melyeknek fogait a vízből kifogják, s olcsón áruba bocsátják. Jelenleg azonban az egyesült észak-amerikai államokban bizottság alakult, mely ezen óriási állatoknak szakértők általi megvizsgálását tűzte ki feladatának, továbbá minél több s ezer évek óta épségben maradt állattajok műszereit alaposan és tudományosan kikutatni; melynek folytán ezen özönvíz előtti óriási állatok organikák alkotás módját minden kétség eloszlatása után tudományos rendszer felállítása mellett tanulmányozni sikerülend. B. E.

POLITIKAI HIREK.

Angolország. London, máj. 14. Folyó hó 12-én érkekezeti ülés volt, melyben a tagok, meglehetősen élénk vita folytán nézeteiket kicserélték s egymás álláspontját megcáfolták igyekeztek, azonban semmi megállapodásra nem jutottak. A közelebbi ülés ünnep utáni csütörtökre volt kitűzve.

A 9-diki érkekezeti ülés határozata így hangzik: „Május 12-től kezdve egy hónapra az ellenségeskedést szárazon és tengeren fel fogják függeszteni. Ugyanazon napon Dánia megszüntetendi a zárókat. Poroszország s Ausztria arra kötelezik magukat, hogy az ellenségeskedések felfüggesztése alatt Jütländnak seregeik által megszállott részeiben se a kereskedést, se a közlekedést, se a közigazgatás rendes folyamát nem akasztandják meg, hogy nem fognak hadiadókat bajiítani be, hanem ellenkezőleg mindazt megfizetendik, ami a német csapatoknak foga kiszolgáltatni, melyek csupán jelen stratégiai állásait fogják megszállva tartani. A hadfolytató felek abban egyeznek meg, hogy szárazon s tengeren megtartandók illető katonai állásait s nem fogják azokat erődtíni, az ellenségeskedések felfüggesztése alatt. Erről a száraz s tengeri hadfolytató haderők parancsnokait illető kormányaik értesíteni fogják.”

Az angol lapok mindenike saját szempontjából nyilvánítja örömet az érkekezletnek emez igen szerény eredménye felett. A „Times” megszállásvá látja a fegyvernugrás által a

ministerium állását, a melyet eddig minden kőszá bir buktatással fenyegetett.

A „M. Post” magának a fegyverszünetnek, de annak is örömd, hogy az csak négy heti tartamra van kötve. Ez az idő, a „Post” szerint, tökéletesen elég a vitás kérdések diplomatiái megoldására. Ha a megoldás addig nem sikerül, az érkekezlet Istén nevében szétoszlaik. S alkalmassint e lesz a vége; mert az Ausztria s Poroszország által javaslaudó megoldás nem fog összhangzani az 1852-i szerződés elveivel, a mely szerződést pedig a nevezett két hatalom állítólag elismert.

A „Daily News” a fegyvernugrást csupán emberiségi tekintetektől méltányolja. Egyoldalunak s az erősbé részére hajlónak tartja A dánok engedve a semleges hatalmak tanácsának, a mely a jelen esetben parancsal egyértelmű volt, hosszszá vonakodás után állottak rá, hogy a hajózárlatot a fegyvernugrás alatt megszüntessék; míg a németek, e nagy fontossággal engedmény viszonzásul csupán a Jütländban való könyörtületlen zsákmánylások- és zsarolásoktól ígérték megtartoztatni magukat.

A folyó hó 9-én dán és osztrák hajók között folyt s az előbbieket előnyére dönt tengeri ütközet hírére egy a parlament, mint a napi sajtó gyermekies örömmujongással fogadta. A „Herald” szerint egy idegen, a ki az országgyűlési terem falain kívül áll vala, azt li hette volna, hogy egy Nelson-féle tengeri diadalról érkezett tudósítás, oly harsogva menyörgött a ház örömmujánítására.

Franciaország. Páris, máj. 13. Mialta az ellenzék szóval a törvényhozó gyűlés termeiben s tettel a választási urnák körül erősebben kezd nyilatkozni, a tüleriákban kevesebbet foglalkoznak a kül-, mint a belügyekkel. A császár érzi, hogy az értelmiség romának nem sokáig fog ellentálatni s kettő között választhat: vagy egy lépést teend előre, vagy elnémítja a közöbajtás szőlőit. A császár környezetében mind a két politikának vannak pártolói s innen van, hogy utaltan ministerválságról s ma Olivier, holnap Persigny-ministerium alakulásáról beszélnek.

A törvényhozó testület folyó hó 12-i ülésében Rouher államminister, Favre Gy. nak, a dán kérdésre vonatkozó hosszszá beszédére így válaszolt: Ő fájdalommal látta a hercegségek invázióját. Bizonyos kérdéseket nem tárgyalhat, mivel az érkekezlet össze van gyűlt, s csupán arra szorítkozik, hogy Favrenek az érkekezlet összeülése előtti időre vonatkozó észrevételeit megcáfolja. Franciaország nem szándékozik megtámadni az 1852-i szerződést. E szerződés oltalmazása végett, Angolország könnyen győzelmet nyerhetne a tengeren; de valjon Franciaországnak a Rajna felé kelljen-e vonulnia, hogy Dániába juthasson el? Ha Franciaország egy ily vállalat végett saját kincseit igénybe vehetné, akkor még előbb fegyverkeztené volna Lengyelországra. De a kormány politikája nem érzelmi politika, habár Dánia birja is rokonszenyűket. Ha ily kérdések merülnek föl, egy az országhoz bíró kormány nem kezd háborút, a nélkül, hogy előbb mindazokat a kombinációkat ki ne merítette volna, melyek a béke főtartását biztosítják. Mi az 1852-i szerződést mindenütt tiszteletben tartottuk, s minden eszközt elfogadtunk, a béke helyreállítása végett. A minister végül reményét fejezi ki, hogy az érkekezlet meghozandja a békét.

A törvényhozó testület május 6-i ülésében a budget tárgyalása alkalmával Thiers többek között ezeket mondá:

„Uram! Midőn a pénzügyről van szó, egyik legkomolyabb kötelességünkkel, s egyik legkétségtelenebb előjogunkkal állunk szemben, s nagyon helytelenül tennők, ha egy ily sürgős kötelességgel szemben elmulasztanánk felhasználni egy oly előjogot, mit senki sem akar tőlünk elvitani. En részéről pénzügyi helyzetünket pontosan tanulmányozni igyekeztem, s azt teljes nyíltsággal kifejtend önök előtt, bizelgés s igaztalan megróvás nélkül. Pénzügyeink helyzetére nézve mulhatatlann tudunk kell, hányadán vagyunk.

A jó pénzügykezelés minden időben igen nagyfontosságú dolog volt. Jelenleg a rendszelleme az egész világon oly nagy haladást tett, hogy ha valahol rendtelenség mutatkozik, az elűrhetlen. Hajdan azt mondták, hogy a háborúnak kell a háborút eltartania; ha önök ma ezen elvet akarnák alkalmazni, az egész világot felerlegetnék maguk ellen. Ha önök seregeiknek martalékul engedik át ama tartományokat, melyekben háborút folytattak, nem csak ezen, hanem ama tartományokat is maguk ellen ingerlik, melyek pusztá nézők. A semleges államok ugyanazon szerepet játszó, mit a párbajban a segédek, kik a párbajvívóktól szintoly nemeslelkűséget, mint bátor-ságot kívánnak.

Jelenleg ezen seregeket táplálnunk kell, ha azoktól fegyelmet, s a megszállott tartományoktól hódolatot kívánnak. Ebből lehet megfajteni, hogy miként kerülhetek oly sok-ha önök legújabb háborúi — a krimi s olasz

háborúk — oly sokba, mennyibe az első császárság alatt soha egy háború sem került. Nekem örömmre szolgál, ha honom humanitása s bátorsága által tünteti ki magát. Ma már a békének kell a háborút eltartania. E szerint a jó pénzügykezelés a jó hadfolytatás alapja. Ma nem sokat tartanak oly hatalmakról, melyeknek pénzügyei nem jól állnak, fölkeresnek, kímélnék, sőt néha azok felsőbbsege alá jutnak.

Ma azt kérdik, hogy miként tartottat az 1814-ki coalitio 4 évig, s ezt csodának tekintik. Ezen csodát könnyű megfajteni. A szövetségesek táborában egy oly férfi volt, ki nem volt varázsló, hanem az emberek legbőlebbike, t. i. Castlereagh lord. Ő volt az, ki minden nehézséget elhárított; ő nyitá meg vagy zárta be az angol segélypénzek kuffjét. Lehet mondani, hogy ő vezeté Párisba a coalitiot, mely mindig szétbomló félben volt. Nem szándok ama szoros kötelekről, mely a pénzügyet a jó közigazgatással összekapcsolja. Korábbi időkben a népek csak akkor vették észre pénzügyük rossz kezelését, midőn már annak terhe alatt leroskadtak. Már ma a jölét s a szorultság gyorsabban érezhetők lesznek.

Ama nagy nyilvános vásárokon, melyek börszeknek nevezetnek, a kormányok észlelye s ügyessége nyilvánosan szemlére tétetik ki, a bizalom emelkedik, vagy leszall, a közjölét terjed, vagy elenyészik. Ezért declamatio vádjá nélkül állíthatni, hogy ha a pénzügygyel foglalkodunk, honunk haderejével, politikájával s közjölétével foglalkodunk. Most már magára a tárgyra térek át.

Szónok kijelenti, hogy ő megkísérlendi a budget jelen állását előadni, s hogy erre a kiinduló-pontot keresendi fel, a követendő út felismerhetése végett; hogy továbbá megbíralandja a budget növekedését, s végre kifejtendi, hogy minő eszközökkel lehet észszerű pénzügyi helyzetre jutni el.

„Minő budgetünk valódi állapota?” kérdi szónok. „Ezt magát is igen nehéz meghatározni, ama gondossággal következtében, melylyet annak magasságát kissé elpalástolni igyekeztek. Így p. o. különbséget tettünk a rendes s rendkívüli budget közt. En részéről ezen megkülönböztetéssel soha sem voltam megelégedve; különösen azért, mivel ha egy budget 25 évig rendkívüli budgetnek nevezetett, azt már bátran rendes budgetnek is nevezhetjük (Nevetés), s még azért is, mivel a „rendkívüli” szó köpenye alatt némely ellenezhető kiadások, s némely kértelmű bevételek is álcusztatattak. Egy rendkívüli budgetben nem lehetnek ily könnyedén cochinchinai s mexikoi értékpapirokat hozni fel. En azonban mégis beleegyezésemre adom ama megkülönböztetésbe; noha ezáltal a budget 100—120 millióval könnyebb tétetik. Azonban még egy más megkülönböztetésre is gondoltak, mely 220—230 milliót egy külön kategóriába helyezett.

A külön budgetet gondolták ki, mely a megyei s községi kiadásból áll. Mivel a rendkívüli s a külön-budget a szokott budget mintegy 350 millióval könnyebb tévé, azt mondják, hogy a budget csak 17—1800 milliót tesz. De a táblázatok összeállításában ügyességben még tovább mentek; a törlesztést ugyanis egészen kibagyják a számításból, mivel azt mondják, hogy az állam az adósságtörlesztő. Igen — uraim — ez éppen olyan, mintha azt állították, hogy a adós s a hitelező csak egy személyt képeznek.

A törlesztés oly syndicatus, melybe bizonyos összeg befizetetik, egy adósság visszavásárlása végett. Ezen összeget befoglalni annyit tesz, mint oly összeget foglalni le, mely a hitelezők sajátja. Azonban ezen levonás által a budget még 140 millióval könnyítették. Erre azt állítják, hogy az adó-behajtási költségek nem állam-kiadások! Mindezen levonások következtében azon állításra jutnak el, hogy a budget valósággal csak 1300 millióra megy. Az előbbi kormányok budgetei 1500 millióra mentek. Ebből az tünnek ki, hogy a kiadások 1848 óta 200 millióval kevesbültek. (Félbeszakasztások).

Thiers: „En kétem, hogy sikerüljön önöknek azt megállapítani, mikép a külön-budget, a törlesztés vagy az adó-behajtási kiadások nem kiadások. Ha összehasonlítást teszünk, azt ugyanazon dolgokkal kell tenni. Jó! Ebből egy időben szavaztattak meg a rendes s rendkívüli budget, a külön budget, a törlesztés s a behajtási költségek. Ezért ezen kiadások is tekintetbe kell venni az összehasonlításnál, hogy komoly eredményre juthassunk el. A budget egy évre előre megszavazatik; azonban később különböző változtatások szenved. En kezdetben a kijavított budget terjesztetik elő; a legutóbbi években 140—180 milliónyi különbözettel, az év végén 50—60 milliónyi pótlék budget adatik be, s végre a számadási törvény még 15—20 milliót csatol az évi kiadásokhoz.”

Szónok most az 1862-, 63- s 64-ik budgetek bírálatára tér át. Az 1862-diki budget 1970 millióban szavaztatott meg; ehhez a kiigazító-budget 193, s a pótlék-budget 38

milliót csatolt, úgy hogy 2201 milliónyi összes budget állott elő; a számadási törvény azt most 2219 millióra szabja ki.

Az 1863-diki budget 2060 millióban szavaztatott meg. Ezen budget 1863 elején 133, s decemberben 94 millióval szaporodott, mi 2287 milliónyi összeget állít elő. Föltéve, hogy a számadási törvény ehhez csak 13 milliót csatol, 2300 milliónyi budget áll elő. Az 1864-ki budget 2105 millióban szavaztatott meg, s eddig már 2240 millióra szaporodott. Az 1865-ki budgetről még semmitsem szölök; azonban az már most is 2105 millióra megy.

Miután szónok kijelenti, hogy a jelen perczben a budget 2300 millió fr-ra megy, így folytatja:

„Keressük föl ama kiindulási pontot, mely szerint kiszámíthatjuk azon módot, melyen előre haladtunk. Általában előadónk a köztársaság utolsó budgetét vevék kiindulási pontul, t. i. az 1851-ki budgetet. En, ha akarják, ezen budgetet, vagy a monarchia utolsó budgetét veszem, nekem mindegy. En nem akarok egy kormány ellenében más kormányt állítani. En előttem minden kormány Franciaország, s csupán az általuk végrehajtott jót tekintem. Ezért most nem szándékozik egyik kormányt a másik ellenébe állítani. (Hosszas félbeszakasztás.)

Ellenfeleink tetszése szerint a köztársaság, vagy a juliusi monarchia utolsó budgetét veszem föl kiindulási pontul, s e tekintetben bátran átengedhetem önöknek a választást, mivel 4 év múlva a köztársaság szinte a monarchia budgetéhez jutott el. A budgen 1500 millióból áll, a rendkívüli kiadásokat is bele-számítva.

Az 1830 ki monarchia, mint összes uralkodó kortársai, a nagy építkezések szenvedélyével bírt, mit én nem kárhoztatok azon föltétel alatt, ha a nyereszkedési szellem soha be nem avatkozik.

Nem lehet mondani, hogy a párisi erődtimények, hogy a lyoni munkálatok, hogy az algiri kikötő, s végre, hogy a vasutak fényűzési kiadások voltak.

Szónok kifejté, hogy a juliusi monarchia budgete 1500 millióra ment; azonban őt különösen nyugtalanítá a függő adósság magassága, mely 700 millióra ment. Ő a szószerken kimondá, hogy ez sok, s Fould is egyetértett vele. „1848 januárban” — nyomd — gyakran ismétlem: „Ha valamely baleset állana be, a baleset beállott. A monarchiát a köztársaság váltá föl, s a bevételek rögtön süllyedtek, s a kiadások szaporodtak.

A szónok halgatói figyelmét folytatva élénk feszültségben tartó részletességgel adja elé az állambevételek és kiadások hullámzásának történetét a jelen perczig s roppant hatású beszédét ekép végzi:

„Igaz-e, hogy önök bevétele 1980 millió; s kiadása 2200 vagy 2300 millió? Lehetetlen e kiadásokat azonnal kevesbiteni. Azt mondani, hogy lejjebb szállítjuk a hadsereg létszámát, annyit tesz, mint Európát abban a hitben tartani, mintha Franciaország fel volna fegyverkezve. Részéről én azt állítom, hogy e pillanatban mi a mi 400 ezer emberünkkel egész Európában csak magunk állunk békében.

100,000 emberünk mindig kívül van az ország területén: s ez így van a bevégzett mexikoi expeditio után is. Csak Afrikába mindig 70,000 ember kell.

Az erd és laktanya sok, mondják az emberek; hogy magam is igen soknak találjam, arra nézve nagy változásoknak kellene történni az erkölcsi világban. Erre nézve kellene, hogy Olaszország ne öhajtsa Velenézét, s hogy Ausztria lenne kész arról lemondani; hogy Oroszország hagná oda Lengyelországot, hogy senki se lesködnék a török birodalom romjaira, s hogy Poroszország ne igyekeznék területéhez csatolni néhány jó szomszédját. Mindaddig Franciaország nem mondhat le arról az előnyéről, hogy laktanyában 6—700 ezer embert el tud helyezni. A hadi költségek tehát nem kevesbithetők. A tengerészeti kiadások pedig csak akkor kevesbülhetnek, ha felhagyunk a távol vidékekkel. Végre a behajtási költségek csak akkor szüntethetők meg, ha maga a rajtunk nehezédő hadi adó megkevesbitül.

Azt mondják, hogy Mexiko többé nem fog reánk nehezédni. En nem osztom az általános reménykedést, de végre én is úgy öhajtom; csapataink visszajönnek Mexikoból, Mexiko megfizeti nekünk a mivel tartozik, a mexikoi papirok jóvedelmézi fognak, s a 100 millió, melybe Mexiko három év óta évenként kerül, el fog tűnni a budget rovataiból.

Legyen; akkor tehát a budget 2200 millió. De önök vasutakat akarnak építeni, s az első után a második hálózatot azonnal megkezdeni. Ekkor ismét 30, 40, 50 milliót kell kiadni, s ez mind a budgetet növeli.

Hogyan lehet e bajból kijutni? Csak egy meneked van. Birni kell legelőször is azzal a bölcseséggel, hogy békében maradhassunk, és ha e bölcsesség meglesz, a szerencse sem fog elhagyni, mert láttam néha, hogy a szerez-

ese eltávozott, mikor a bölcsesség megérkezett; ha, — mondom — önöket folytonosan csak jó éri, akkor helyreállíthatják önök az egyensúlyt a budgetben, s ismét rendes állapotba jöhetnek.

De e bölcseségi korszak után szüksége lesz önöknek egy másik korszakra is, melyben eltűnjék a reánk nehezédő hadiadót.

Es most, uraim, engedjék meg, hogy beszédemet néhány politikai megjegyzéssel végezzem. Sok okos és őszinte embertől hallottam: Mit akarnak önök? Ez országnak tevékenységi ösztöne oly nagy, hogy azt kívül-belül szüntelen táplálni kell. Mikor Szabaszipolba és Milanoba nem lehet menni, akkor Peekingbe és Mexikoba kell menni.

Igaz. Elismerem, hogy Franciaország tevékenységi szelleme hatalmas és hogy azt táplálni kell.

XIV. Lajos alatt minő fenséges elemeket adott a nemzeti szellem! Rooroy, Nerwinde, Almanza; s ugyan az időben Cid, Athalie, s a Misanthrope és Bossuet fenséges beszédei.

A 18-dik században nincs annyi dicsőség. Franciaország túri, hogy Nagy Friderik töltse be éjszakai Európát győzelmei hírével, s vigasztalásul az emberi társadalom újjászüléséről álmodozik. Erre működnek írói: Buffon, Montesquieu, Voltaire, Rousseau.

Megérkezik a forradalom. És Franciaország többé nem írói tollaival, hanem tábornokai kardjaival dolgozik az emberi nem újjászülésén. És ezt véghez is viszi. Vér ömlik léptein, de a civilisatio mindenütt nyomában követi, és a világ, midőn szidalmazta dicsőségünket, kénytelen volt elismerni jótéményünket.

Azután jön a béke. És minő tápláléka volt akkor emésztő szellemünknek? A szabadság!

Itt, e szöszéken, harmincz éven át, mielőtt magam ide léptem volna is, tisztelettel

hallgattam századunk nagy szellemeit, a mint Franciaország és az egész világ ügyeit megvitatták. Az egész világ rájuk hallgatott. Nagy eszmékért, nemes ügyekért lelkesültek. Ma Görög, holnap Olaszországért; ma ez, holnap ama jeles emberért.

Es e lelkesülésekben, e szenvedélyekben, e küzdelmekben voltak ugyan illusiok, de az indokok nemesek valának. S Franciaország szelleme teljesen el volt foglalva.

1851-ben a rend érdekében függőnyt kelle bocsátani e nagy szinpad elé; másképpen kelle foglalkoztatni az országot, és budgetünk mondja meg, hogy miibe kerül az országot egyébbel foglalkoztatni, mint a szabadság.

Azonban remélem, hogy ha a császár, a min nem kétkedem, megmarad nemes politikája mellett, hogy nekünk a szabadságot lassanként visszaadja, ez fogja megmutatni, hogy nem érdemi azt a roszt, a mit róla mondanak.

Es ha igaz volna is, a mit a szabadságról mondanak, van egy megjegyzésem, urak, a mit kétségen kívül önök is észrevettek, s ez az, hogy ha a szabadság birna is mindazon rosszal, mit róla mondanak, de sokkal többé kerül az, a mivel helyettesíteni akarják!

Olaszország. Turin, máj. 12. A képviselőházban szóba a jött római kérdés. A külügyminister kijelentette, hogy az e feletti tárgyalások alapjául a be nem avatkozás elve szolgál. Idő előtti reményeket vagy eszélytelen türelmetlenséget kelteni nem akar; mindamellett semmi ok sincs az elesztégre.

A „L'osservatore cattolico“ ezimű milanoi lap szerint Napoleon császárnak a római kérdés megoldására a következő terve van: Róma szabad város legyen, a pápa székhelye; a mostani Olaszország fővárosa Nápoly vagy még inkább Florenz; Olaszország lemond Velence meghódításáról s ennek következtében hadi erejét leszállítja.

Ezt a tervet, a mint mondják, Napoleon császár és Pepoli közmegegyezéssel alitották meg, s ez utóbbi sz. pétervári utjából hazajövetele alkalmával hozta s terjesztette a kabinet elébe. Ha a mostani ministerium el nem fogadná, alkalmasint Ricasoli vagy Pepoli fogná őket felváltani. Austria a Velenczéről való lemondás viszonzásául elismerné az olasz királyságot.

Victor Emanuel, hir szerint, ugy nyilatkozott, hogy mintsem Nápolyból vagy Florenzről kormányozzon, később lemondani a koronáról.

Németország. Berlin, máj. 12. Egy, nagyobb részt conservatív egyénekből alakult kör felírást készült intézni a királyhoz a schleswig-holsteini ügyben. A felírás, a német-dán viszály s a mostani háború történelmi fejlődésének előadására után így végződik:

„Az előrebocsátottakból két következtetés áll tisztán és megegyezhetetlen mindenki előtt, a ki fogékonysággal bír a porosz becsület s német fajrokonok sorsa iránt.

Először. Ha a német nagyhatalmak egyesült hadseregének, az ellenség legmáskésőbb ellentállása dacára, véres áldozatokkal kellett jogos kívánságokat kivívni; ha Poroszországnak, az eldöntés napján, ezerérel kellett fíait a harczterén elvérzeni látnia: ily áldozat hozzá méltó jutalmat érdemel.

Másodszor. Ha a dán kormány már e háború előtt elviselhetlen igát tett a német herezgeségek vállaira; ugy a háború folyamata alatti eljárása teljesen képtelenné tette őt, hogy a herezgeségek felett tovább uralkodhassék. A nemzeti elkeseredés, a melyet a dán kormány a német és dán népség közt szított s legmagasabbra fokozott, lehetlenné teszi a németeknek dan uralom alatti békés és elszenvedhető megmaradását.

Mi a német Schleswig és Holsteinnak Dániától elválasztását, s akár egy hatalmas né-

met állam véduralma mellett saját országfejedelm alatti egyesítését, akár e hatalmas német államba beolvastatását egyetlen megoldási módnak tartjuk, a mely hozott áldozatainkat jutalmazni fogná s tartós békét és jólétet ígér az érdekelteknek.

Legkegyelmesebb urunk királyunk! A porosz nép, erről bizonyosok vagyunk, semmi áldozattól nem fog irtózni, hogy kir. felségedet képessé tegye e megoldás teljes erővel leendő keresztülvitelére. Hazánk, elesett testvéreink iránti szent kötelességnek tartjuk oda munkálni, hogy vértük nem hiában folyt legyen, hogy az áldozat oly gyümölcsöt teremjen, a melyért Poroszország a legkésőbb utókorban is hálával emlékezhessék hősies áldozataira. Mély alázattal stb.“

Oláh-Moldvafejedelemség. Bukarest, máj. 14. A kamara ülései ma újból megnyitottak. A kormány a kamarától a választási törvény s a költségvetés megszavazását kívánta. A kamara megtagadta a mostani ministerium alatt a tárgyalásokat. Erre a kamarát feloszlatták.

Az új választási törvényjavaslat 31 cikkelyből áll. Minden benszült vagy naturalizált oláh, ha élete 25-ik évét elérte, irni olvasni tud s 4 arany követlen adót fizet, választó joggal bír. A választás kétfokú. Körülbelül 100 ösválasztó választ egy megbízottat, s ezek választják aztán a kamarai képviselőt, a kinek 30 évesnek s ős választónak kell lennie.

Bécsibörze Május 18-án: Nemzeti kölcsön 80.35. 5% Metalliques 72.70. Bank-részvény 782.—. Hítel-részvény 193.50. Váltó Londonra 114.—. Ezüst 114.—. Arany 5.45.

1860-diki Állam kölcsön 96.15.
Május 15-én: Urbéri kárpótlási kötvény Magyarországi 75.50. Erdélyi 71.80.

T. és felelős szerkesztő DÖZSA DÁNIEL.

HIVATALOS.

Nr. 358. 1864. Árverési hirdetmény.

A beszerzei es. kir. méltóságos pénzügy-igazgatóság folyó 1864-dik év Februarius 13-án 628 sz. alatt kelt rendelete következtében, folyó év Junius 21-kén Dézsen, a es. kir. gazdasági ispánsági hivatal irodájában nyilvános árverezés után 6 egymás után következő évekre, ugymint 1865-dik év Május 1-től 1871-dik év Aprilis 30-ig az alább leírt Fiscalis a szamosujvári kincstári uradalomhoz tartozó jószágok az azokhoz tartozó regalékkal együtt a többetigérőknek haszonbérbe fognak adatni u. m.

Az árverés napja.	Neve az árverezendő jószágnak.	A jövendő haszonbér ideje.		Kikiáltási ár osztr. értékben.	
				forint.	krajczár.
1864 Junius 21-én.	Nagy borszói Fiscalis jószág.	1865 majus 1-től.	1871 Aprilis 30-ig.	299	25
" "	Vasas Sz.-Iványi jósz.	" "	" "	189	—
" "	Kérői Fisc. jószág.	" "	" "	1585	50
" "	Somkúti " "	" "	" "	200	—
" "	Szépkenyerti Sz. Mártoni Fisc. jószág.	" "	" "	170	10
" "	Ungurfalvi " "	" "	" "	338	63

Az árverezési s haszonbérleti feltételeket érdeklő, felvilágosító adatok, az árverezés ideje előtt is, az alóli hivatalnál Dézsen megtekinthetők.

Bérvagyók a kitűzött napon és helyen reggeli 9 órára, a 10% bánatpénzzel (Vadium) és illető politikai hatóságuktól kiállítandó vagyoni és erkölcsi feddhetlenségükről szóló bizonyítványokkal ellátva, valamint arról is, hogy önálló ipariüzleti jogosultsággal bírnak, ezen-nel meghívotnak; vagy pedig illoleg bélyegzett bánatpénzzel és az említett kellékekkel ellátott ajánlataikat (Offert) ezen hivatalhoz benyújthatják.

A es. kir. gazdasági ispánságtól.

(124) (3—3)

Dézsen, 1864. Május hó 1-ső napján.

NEH HIVATALOS.

Figyelmeztetés.

(128)

(2—3)

Mely szerint minden illetők óra íntenek, hogy senki is a Kendeffi családnak viszáitól ns. Hunyadmegyében fekvő ugynevezett revindicált havasokból, a Méhesen lakó Kendeffi István llető része és annak elvett hasznai megtérítési joga iránt, nevezett Kendeffi Istvánnal, mint csőd alatt állóval, ne szerződjék.

Apanagyfalv, 5-ik május 1864.

Katona Elek,

a Kendeffi István csődtümegének gondnoka.

(132)

(1—3)

Eladó jó gyümölcsös.

A házsungárdi hegyben van egy e várostól 1/4 óra távolságra fekvő 2505 □ öl kiterjedésű, jó és szép helyen fekvő, legjobb szomszédokkal körvonalazott, néhány száz darabokra menő legkitűnőbb s legnemesb mindennek a nagy termő gyümölcsfákkal és pompaszerű nagy mennyiségű egyéb hasznos és szép gyümölcsfajú növényekkel és sokféle virágokkal ellátott, most már mindennel készen bevetett gyümölcsös eladó. Ezen gyümölcsöshöz 2 jó szekérút vezet, egy jó fillegoria is van benne; a többi részletességeit, és kedvező feltételeket meg lehet tudni: kül monostorutezában a 134-ik számú tulajdon házában lakó tulajdonos

Brassay v. Kronstädter Józsefnél, Kolozsvárt.

Nyomatott az ev. ref. fűtanoda betűivel (Bel-farkasutca 74 sz.)

(131)

Alkuszai figyelmeztetés és hirdetés.

Melynél fogva mindazon birtokos urak, a kik falusi jószágot eladni, bérteni vagy venni szándékoznak; valamint, a kik itt helyt Kolozsvárt házat, telket, kertet, szőlőt, vagy külső földeket és kaszálókat venni, eladni vagy kibérelni akarnak; ugy nem különben a kiknek bármilyen termény, ipar, vagy árucikkre eladó vagy vevő szándékuk van, egyáltalában mindazok, a kik akár miféle alkuszi közbenjárást igénybevenni akarnak, méltóztasának alóliat személyesen vagy bérmentett leveleik által megkeresni, ki is akármió megbízást bel-monostoruteza 192 számú szállásán elfogad és pontosan eligazít.

Kolozsvárt május 17-én 1864.

Ifj. Szenkovics Márton, h. alkusz.

JUNIUS 1-sőén megnyitása a nyári fürdőidénynek az előpataki ivó-, fürdő- és savó-gyógyintézetben

Az előpataki híres ásványos vizek már régóta nagy elismerésben részesültek; közlebről is Páris nagy hírt orvosa és tudósa dr. Constantin János, eljutván hozzá a magas osztrák követség által dr. Meyr Ignátnak az előpataki vizekről írott jeles munkája, a es. kir. külügyministeriumhoz intézett levelében ígérget tön, hogy Előpatak vizeit a művelt külfölddel és tudományos világgal kívánván megismertetni, az általa szerkesztett és nagy olvasó közönséggel bíró folyóiratban — (Guide des Eaux.) megismerteti és azokról értekezést ír.

Dr. James szerint csak is a korsikai orezzai víz az, mely ezen osztályzatból az előpatakival kiálja a versenyt.

Gyomorgöngyesség és gyomorgöres, májgöngy, epeelválasztási rendtelenségek, epeköbajok, sárgaság, lépdagok, váltóláz következtetése, a vese és vizezhólyag hurutos állapota, méhtömlés, alesti zsigerek vérbősége, aranyér, sápkör, vérhiány és sápkör, azon betegségek, melyek az előpataki víz ivása és a fürdés által sikerrel gyógyíthatnak.

Meleg és nagyszerű hideg fürdő minden kíváncsalomnak teljesen megfelelnek. A múlt évben a nagy közönség által tetszéssel fogadott árszabályozása a szállásoknak, a következő nyári idény alatt is életbe lép.

A es. kir. szekérposta által a napontai közlekedés Brassó és Előpatak között fenn fog tartatni.

Egy, a hazai nyelvekben jártas és vizek jeles tulajdonaival ismeretes fürdőorvos állandóan helyben megtalálható.

Van egy igen jól rendezett gyógytára, egy olvasó szobája, magyar, német és román birlapokkal ellátva.

Valamint a múlt évben, ugy ezen jeleni fürdőidény alatt is alóli fürdőbizottmány kedves kötelességének tartja, hogy a magas vendégek tetszését és elismerését kiérdemeje; nem szünend meg, hogy minden alkalmat felhasználjon, hogy a fürdői életet mentő élenkébbé és élvezetesebbé tegye; kirádlások közelebb s távolabb eső helyekre, zene, táncestélyek, műelőadások sat. változtatva elég szorakozásul szolgál, hogy a tisztelt című vendégek ne unják magukat, és végül nem fog hiányozni a jó zene: ugyanis Salam on János kolozsvári ismert népzeneész fogja a rendes zenét végezni s a magas közönséget magyar, német, román sat. darabjaival mulattatni.

Szállásokra megrendeléseket bérmentett levelekre elfogad és szívesen teljesít a gazdálkodó.

Előpatakán, májusban, 1864.

(127) (2—3)

A fürdőbizottmány.

(133)

Eladó ház.

(1—3)

Hidutezában a 303 számú, két utcára rugó sarok-ház szabad kézből eladó, akár egy más kisebb elcserélendő. Van ottan egy fedél alatt 2 boltzott, 2 statutúrás szoba, egy boltzott élés kamara, egy téli, egy nyári konyha, legalább is 1000 veder borra való 3 osztályú pince, az udvaron egy jó vízi szivattyú, kút, kis kert, fa és szekérszín, 2 lóra istálló sat. 3 szoba és az élés kamara ablakai jó vas rostélylyal vannak ellátva. Értekezni lehet a fennirt házával.

(130)

Hirdetmény.

(3—3)

A sztojkai fürdő, épületeivel, étel, ital árulással és vizkereskedésével együtt, egy vagy több évekre haszonbérbe kiadó.

Értekezhetni a tulajdonossal Kolozsvárt, belső-szinteza 159 szám alatt.